

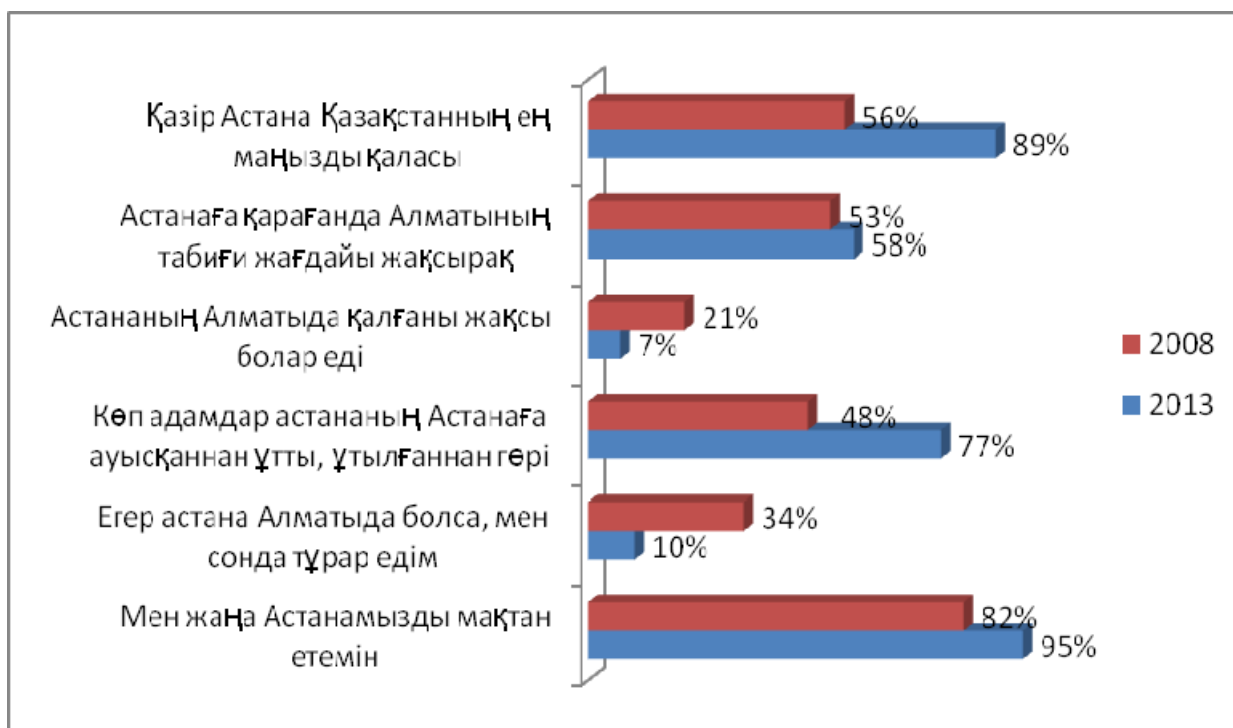
Астана бейнесі және астаналықтардың көзімен ЭКСПО-2017 өткізу

(Әлеуметтік зерттеу қорытындысы)

Астананың Алматыдан Астанаға ауысқанына 16 жыл өтті. Астана осы уақыттың ішінде кішкентай қаладан дамушы мегаполисқа тез өзгерді. Әлемдік аренада, жас Астананың жаңа бедел бейнесін құру арқылы өткізілетін активтік саясат оған болысатын өткізілетін әртүрлі халықаралық шаралар. Мұндай шараларға Астана қаласында өтетін халықаралық ЭКСПО-2017 көрмесін жатқызуға болады. Астана тұрғындарына арнайы өткізілген сұрау, олардың Астанаға деген көзқарасы және өтетін халықаралық ЭКСПО-2017 көрмесіне баға. Сұрау 2013 жылдың 2-ші мамырынан 8-ші мамырына дейін жүргізілді. 18 жастан 65 жасқа дейінгі 500 астаналықтар телефон сұрауына қатысты. Іріктеу репрезентативтілігін қамтамасыз ету үшін қаланың барлық телефон бекеттері қолданылды. Сонымен, телефон номерлері генератор көрсеткен кездейсоқ санмен іріктелді. Респонденттерді іріктеу үшін интервьюерлер жас пен жынысқа байланысты арнайы құрастырылған квотаны қолданды (қала тұрғындарының пропорционалдығына сәйкес). Кейбір анкетаның сұрақтары 2008 жылы КПЗО-ның жүргізген Астананың ауысуына алматылықтардың және астаналықтардың көзқарасына байланысты зерттеудің сұрақтарына сәйкес болды [1]. Сонымен, бізде астаналықтардың осы маңызды оқиғаға берген баға динамикасын қадағалау мүмкіндігіміз бар.

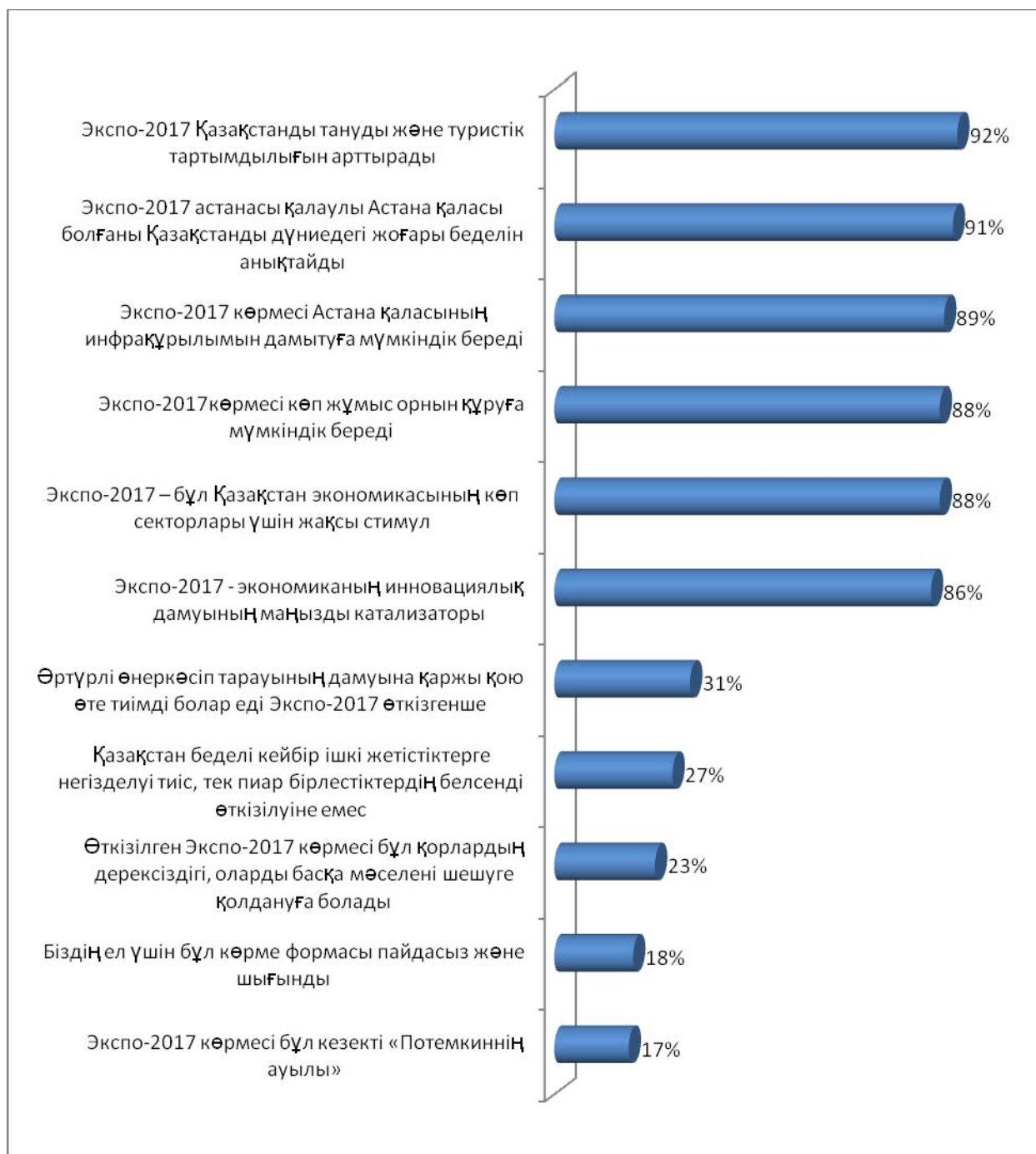
Алынған сұрау мәліметі бойынша, Астана Қазақстанның ең жақсы қаласы деп, Астана тұрғындарының 90% есептейді (Бірінші сурет). 2008 жылмен салыстырғанда бұл қабылдау бойынша астаналықтардың үлесі үштен бір есеге өсті: 2008 жылы 56%, ал 2013 жылы 89%. Табиғи жағдайының бағасы практикалық айнымай өзгертеді. 2008 жылы Алматыға қарағанда, олардың қаласының ауа райы жағдайы жақсырақ деп астана тұрғындарының 53%-ы санайды. Осындай респонденттердің үлесі 2013 жылы 58%-ды құрады. 2008 жылы астана Алматыда қалғаны жақсы болар еді деп есептейтін Астана респонденттерінің көлемі 21% болды. Қазір мұндай респонденттердің үлесі үш есеге азайды (7, 2%). Астананың ауысуынан адамдардың көбі ұтты деп санайтын респонденттердің үлесі көбейді, бұл өте маңызды: 2008 жылы 48% болса, 2013 жылы 77% болды. Осымен қатарлас өте маңызды, егерде астана Алматыда болса, біз сонда тұрар едік деп есептейтін респонденттердің үлесі азайды (34%-дан 10%-ға дейін). Астана тұрғындарының 95% қазір Астананы мақтан етеді (2008 жылы 82%). Сонымен, бес жылдың ішінде Астана тұрғындарының санасында бір жола орнықталған астананың ұнамды бейнесін көреміз.

1-сурет. Астана қаласы тұрғындарының 2008 және 2013 жылдардағы Астана қаласына берген бағасы, N=500.

Сосын, халықаралық ЭКСПО-2017 көрмесін өткізу бейнесіне респонденттердің пікір ұсынысы. Зерттеу нәтижесін 2-суретте көруге болады, жалпы Астана тұрғындары осы өтетін шараға ойдағыдай қарайды. Ең бірінші өтетін осы көрменің бедел бейнесіне және мінездемесіне қатысты. Астана тұрғындарының 90% дейін өтетін ЭКСПО-2017 қала тануына және туристік тартымдылық мүмкіндігі артуына сенімді, ал көбі қалаған сапалы қала Астанада өтетін халықаралық көрме елдің беделін анықтайды деп сенімді санайтын респонденттердің үлесі 80%, өтетін осы көрме жалпы ел және қала бойынша экономиканың және инфрақұрылым дамуына дем беруіне қалыптасады.

2-сурет. Астана тұрғындарының өткізілетін ЭКСПО-2017 берген бағасы, N=500.

Сонымен бірге, көңіл аударарлық жағдай - респонденттердің шамамен үштен бір бөлігі бұл шараны ұйымдастыруға жұмсалған қаржыны нәтижелірек қолдануға болар еді деп санайды: ол қаржыны өнеркәсіптің басқа секторларының дамуына салуға болар еді және бұл көбірек нәтиже әкелер еді. Респонденттердің едәуір бөлігі Қазақстанның имиджі әр түрлі пиар-кампанияларды (оған ЭКСПО-2017 өткізілуін де жатқызады) өткізуге емес, елдің шынайы жетістіктеріне негізделуі қажет деп санайды. Астана тұрғындарының бестен бір бөлігінен сәл азы мұндай шаралардың өткізілуі – бұл ақшаның пайдасыз және тиімсіз жұмсалуды деп санайды.

Жасы 50-ден жоғары респонденттер мұндай шаралардың өткізілуі Қазақстанның танымалдылығы мен туристік тартымдылығын көтеруге мүмкіндік беретініне азырақ

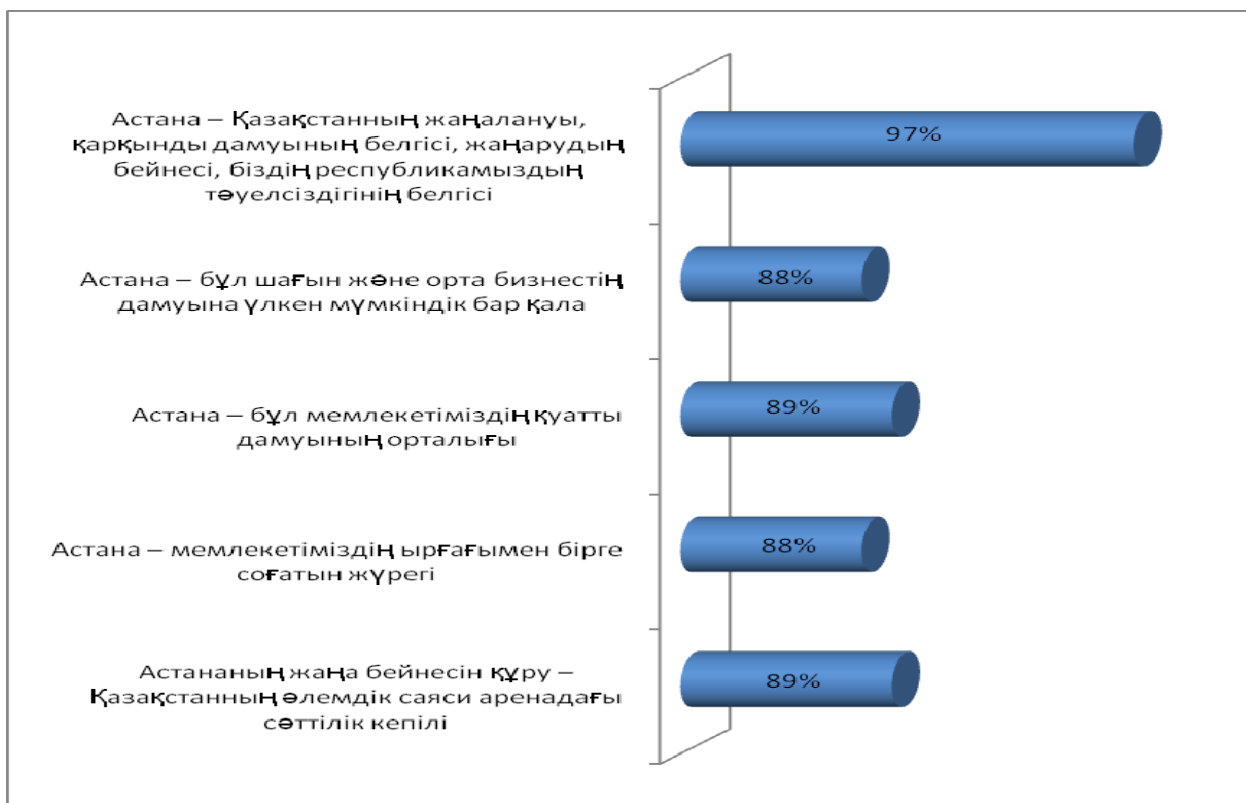
сенетінін атап кетуге болады: бұл жастағы респонденттердің 85 %-ы ғана бұл пікірмен келіседі. Бұл барлық сұралғандардың орташасымен салыстырғанда 7%-ға аз. Сондай-ақ, бұл жас тобының өкілдері ЭКСПО-2017 өткізу Қазақстанның жоғары беделін дәлелдейтініне азырақ сенімділік білдіреді (86)

Астанада 5 жылдан аз тұрып жатқан респонденттер ЭКСПО-2017 жұмыс орындарын көбейтуге мүмкіндік беретініне азырақ сенеді (барлық сұралғандардың ішіндегі 88%-бен салыстырғанда 81%). Қалада 5-10 жылдан бері тұрып келе жатқандар көрменің өткізілуіне позитивті қарайды: 6%-ы ғана көрменің бұл формасы пайдасыз және шығынды; 13,5%-ы (барлық сұралғандардың ішіндегі 23%-бен салыстырғанда) ЭКСПО-2017 өткізілуі – ресурстардың қажетсіз оқшауландырылуы деп санайды.

Сонымен қатар, Астанада 20 жылдан көп тұрып жатқан респонденттер (яғни, қалаға астананы көшірместен бұрын көшіп келгендер немесе сонда туылғандар) Қазақстанның имиджі пиар-кампаниялардың өткізілуіне емес, елдің ішкі жетістіктеріне сүйенуі керек екендігіне сенімді: *бұл пікірмен Астанада 20 жылдан көп тұрып жатқан респонденттердің 43%-ы келіседі.*

Қазақстанның жаңа имиджін жасау – бұл астананың көшірілуі кезеңінен бастап жұмыс істеп жатқан міндет болып табылады. Бұл процеске жас астанаға қатысты, соның ішінде елдің жетекші саяси қайраткерлерімен айтылған ұрандар мен слогандарды жатқызуға болады. Астана тұрғындарын астанаға қатысты таралған сөздермен келісу/келіспеуін бағалауын сұрады (3-Сурет).

3 Сурет. Астана бейнесін қала тұрғындарының қабылдауы, N=500.

Астана – Қазақстанның жаңалануы, қарқынды дамуының белгісі, жаңарудың бейнесі, біздің республикамыздың тәуелсіздігінің белгісі 97%.

Астана – бұл шағын және орта бизнестің дамуына үлкен мүмкіндік бар қала 88%.

Астана – бұл мемлекетіміздің қуатты дамуының орталығы 89%.

Астана – мемлекетіміздің ырғағымен бірге соғатын жүрегі 88%.

Астананың жаңа бейнесін құру – Қазақстанның әлемдік саяси аренадағы сәттілік кепілі 89%.

Сауалнамадан алынған нәтижеге сәйкес, қазіргі уақытта Астана тұрғындары берілген тұжырымдармен бір ауыздан келіседі. Барлығы Астана – жаңа Қазақстанның бейнесі, мемлекет белгісі деген тұжырыммен келіседі. Әсіресе, Астананың рөліне және оның бейнесіне сонда 5-10 жыл тұрып жатқан қала тұрғындары жағымды қарайды.

Қорыта келе, Астана бейнесі жаңа, белсенді дамып келе жатқан астана ретінде астаналықтардың санасында берік орнағанын 2008 жылғы мәліметтермен салыстыра отырып байқауға болады.

Қазақстандық саясаткерлердің алға тартып отырған бейнесі, барлық астана тұрғындарымен жағымды бағаланады.

Сонымен қоса, Астана тұрғындары ЭКСПО-2017 халықаралық көрмесін өткізу келешегіне жалпы жағымды қарайды. Дегенмен, қала тұрғындарының біраз бөлігі бұл көрмені өткізу

қала экономикасының дамуына жағымды әсер етсе де, бұл іс-шараны өткізуге жұмсалатын қаражатты әлдеқайда тиімді жұмсауға болатынына сенімді.

Әдебиеттер тізімі:

1. Әлімбекова Г.Т. Астаналықтардың және алматылықтардың астананы көшіруге көзқарасы: әлеуметтік зерттеу нәтижелері // Халықаралық ғылыми конференция материалдары: - Астана: Елорда, 2008 жыл, 328 б. ISBN 9965-06-492-X, 195-201 бб.